

IPA 2

MODUL 1

Osnovna i
napredna
znanja
o autizmu

The diagram illustrates the INDEKS model as a central concept connected to five key components, each represented by a blue capsule shape with white text. The components are arranged in a circular pattern around the center. The central circle contains the word "INDEKS".

- Socijalna komunikacija
- Ograničena, stereotipna interesovanja
- Heterogenost
- Pridružena stanja
- Razvojne promene

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

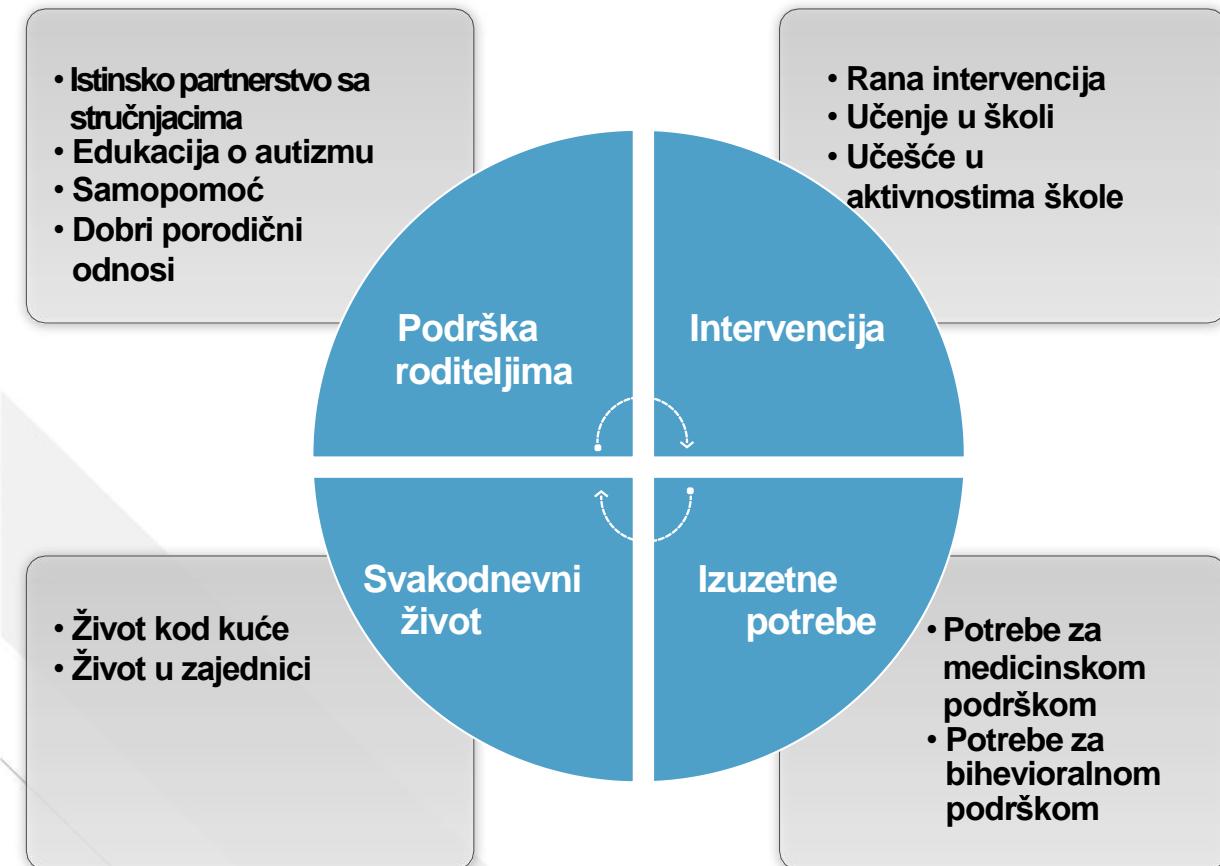
IPA 2

Razvojne promene

- Najveći broj autistične dece ispoljava simptome autizma i na periodičnim evaluacijama.
- Stabilnost dijagnoze autizma u detinjstvu je oko 80%.
- Promene tokom života značajno variraju od jedne do druge studije i od jednog do drugog pojedinca.
- Deca unekoliko više napreduju u oblasti socijalne komunikacije, nego u oblasti stereotipnog i repetitivnog ponašanja.
- Kognitivni potencijali autistične dece u drugoj godini života imaju značajnu prognostičku vrednost u adolescenciji.

Potrebe za podrškom u detinjstvu

Potrebe za podrškom u adolescenciji

Edukacija

- Prilagođavanje nastavnog materijala, okoline i pristupa
- Individualni obrazovni plan
- Odnosi sa vršnjacima i prevencija bulinga
- Podsticanje života u zajednici

Tranzicija

- Planiranje tranzicije iz jedne škole u drugu, iz jednog u drugi obrazovni ciklus, kao i tranzicija u svet odraslih.
- Određivanje tranzisionih ciljeva i servisa za pružanje podrške.

Seksualna edukacija

- Neformalna (koju obezbeđuju članovi porodice)
- Formalna (visokoindividualizovani programi koje srovodi osoblje škole ili stručnjaci za autizam)

IPA 2

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Potrebe za podrškom u odrasлом dobu

- Radnitrenin
- Zapošljavanje uz podršku
- Prevencija bulinga

- Stanovanje uz podršku
- Opcije finansiranja
- Strukturisanje servisa podrške

Zapošljavanje

Stanovanje

Briga o zdravlju

Dugotrajna nega

- Preventivne aktivnosti
- Specifične potrebe

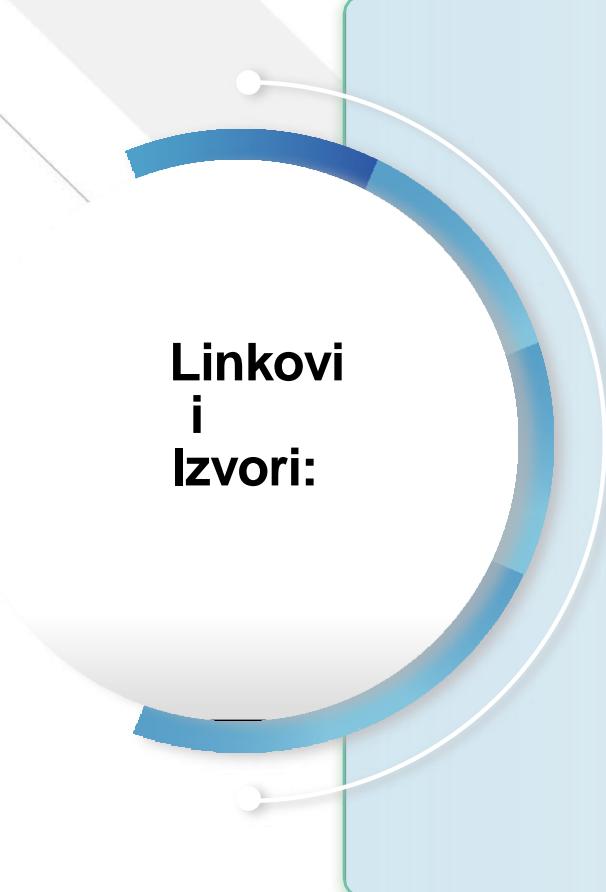
- Prepoznavanje specifičnih potreba
- Pokretanje novih usluga u zajednici

IPA 2

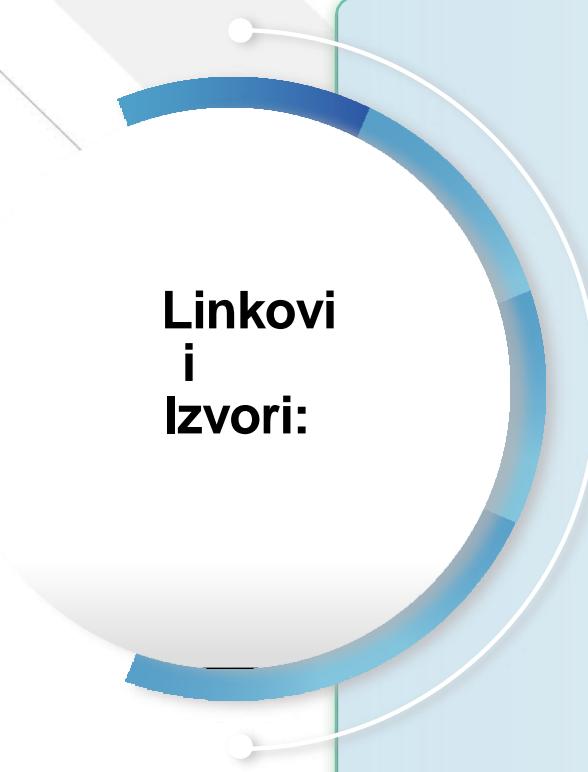

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Linkovi i Izvori:

- ❑ American Psychiatric Association (APA). (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition (DSM-5). American Psychiatric Publishing.
- ❑ Capal, J. K., Macklin, E. A., Lu, F., & Barnes, G. (2020). Factors associated with seizure onset in children with autism spectrum disorder. *Pediatrics*, 145(Supplement 1), S117-S125.
- ❑ Casanova, M. F., Frye, R. E., Gillberg, C., & Casanova, E. L. (2020). Comorbidity and Autism Spectrum Disorder. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 1273.
- ❑ Hervás, A. (2016). Un autismo, varios autismos. Variabilidad fenotípica en los trastornos del espectro autista. *Revista de Neurologia*, 62(Suppl. 1), s9-s14.
- ❑ Lai, M. C., & Szatmari, P. (2020). Sex and gender impacts on the behavioural presentation and recognition of autism. *Current Opinion in Psychiatry*, 33(2), 117-123.
- ❑ Lugo-Marín, J., Magán-Maganto, M., Rivero-Santana, A., Cuellar-Pompa, L.,
- ❑ Alviani, M., Jenaro-Rio, C., ... & Canal-Bedia, R. (2019). Prevalence of psychiatric disorders in adults with autism spectrum disorder: A systematic review and meta-analysis. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 59, 22-33.
- ❑ Mannion, A., & Leader, G. (2013). Comorbidity in autism spectrum disorder: A literature review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(12), 1595-1616.

Linkovi i Izvori:

- ❑ Miller, H. L., Sherrod, G. M., Mauk, J. E., Fears, N. E., Hynan, L. S., & Tamplain, P. M. (2021). Shared Features or Co-occurrence? Evaluating Symptoms of Developmental Coordination Disorder in Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-13.
- ❑ Pan, P. Y., Bölte, S., Kaur, P., Jamil, S., & Jonsson, U. (2020). Neurological disorders in autism: A systematic review and meta-analysis. *Autism*, 1362361320951370.
- ❑ Silleresi, S., Prevost, P., Zebib, R., Bonnet-Brilhault, F., Conte, D., & Tuller, L. (2020). Identifying language and cognitive profiles in children with ASD via a cluster analysis exploration: Implications for the new ICD-11. *Autism Research*, 13(7), 1155-1167.
- ❑ Tan, C., Frewer, V., Cox, G., Williams, K., & Ure, A. (2021). Prevalence and Age of Onset of Regression in Children with Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review and Meta-analytical Update. *Autism Research*, 14(3), 582-598.
- ❑ WHO (2018). ICD-11. Retrieved from <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

Odricanje odgovornosti

Podrška Evropske komisije za izradu ovog materijala ne predstavlja ujedno i saglasnost sa njegovim sadržajem, koji odražava isključivo stavove autora, pa se Komisija ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njemu.

PARTNERI

POLIBIENESTAR
UNIVERSITAT ID VALÈNCIA

FPDA - Federação Portuguesa de Autismo

Autismo Burgos
Federación Autismo Castilla y León

FONDACIJA HILJADU ŽELJA

socialIT
software & consulting

aa Autism
Europe